

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова
Кафедра психіатрії, наркології, загальної та медичної психології ФПО

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор ЗВО з науково-педагогічної та навчальної роботи
Гінна АНДРУШКО

2025_ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни ОК 11
КЛІНІЧНА ПРАКТИКА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
ПСИХІАТРІЯ

підготовки третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
спеціальності I2 Медицина

2025 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, відділ аспірантури, докторантури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

к.мед.наук, проф. Серебреннікова О.А.

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри психіатрії, наркології загальної та медичної психології ФПО Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова та рекомендовано до затвердження на методичній ФПО

« 26 » серпня 2025 р., протокол № 1

РЕЦЕНЗЕНТИ:

В.о. директора навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я ВНМУ ім М.І. Пирогова, доцент, д.мед.н. Олександр БЄЛОВ

Професор кафедри медичної психології та психіатрії д.мед.н. Наталія ПШУК

Схвалено на методичній раді Факультету післядипломної освіти

« 23 » 10 2025 р., протокол № 2

Голова методичної ради ФПО

Доцент ЗВО Олександр ЯКИМЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Клінічна практика за спеціальністю Психіатрія» складена відповідно до Освітньо-наукової програми Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова на третьому (освітньо-науковому рівні)

шифр і назва галузі знань

I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальності

код і найменування спеціальності

I2 Медицина

1. Опис навчальної дисципліни

Практика за спеціальністю є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня і проводиться у 6 семестрі.

Загальний обсяг практики за спеціальністю визначається освітньо-науковою програмою і становить 2 кредити ЄКТС (60 годин).

2. Мета та завдання практики за спеціальністю

Мета проведення клінічної практики за спеціальністю здобувачів освіти третього освітньо-наукового за спеціальністю «психіатрія» рівня є формування, удосконалення та інтеграція професійних і дослідницьких компетентностей, необхідних для розв'язання комплексних проблем у сфері професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Основні завдання:

- оволодіння сучасними методами, методиками та технологіями науково-професійної діяльності за спеціальністю «психіатрія»;
- поглиблене вивчення спеціальності психіатрія за напрямком наукового інтересу та здобуття компетентностей для вирішення актуального завдання професійної сфери;
- формування критичного мислення, здатності до аналізу, оцінювання наявних практик за спеціальністю «психіатрія» та продукування нових ідей у професійній сфері;
- набуття здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях і впроваджувати нові знання (наукові дані) в професійну діяльність;

- формування навичок ефективного професійного та міждисциплінарного спілкування;
- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення;
- розвиток дослідницького підходу до професійної діяльності з дотриманням норм академічної доброчесності та професійної етики;
- підвищення готовності здобувача до подальшого професійного становлення та працевлаштування.

Програмні компетентності та результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня філософії компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до підвищення професійної кваліфікації.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.

ЗК5. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю.

ФК 2. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези.

ФК 7. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

ФК10. Здатність до лідерства, керування колективом

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

ПРН 10. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільне життя.

ПРН 12. Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.

ПРН 14. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди).

ПРН 15. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами; дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ:

Безпосереднє керівництво практикою за спеціальністю здійснює науковий керівник здобувача. Загальну організацію та контроль за проведенням практики здійснює профільна кафедра, на якій навчається здобувач.

Терміни проходження практики зазначаються в навчальному плані, фіксуються в індивідуальному плані здобувача, затверджуються керівником практики та завідувачем кафедри, на якій навчається здобувач.

3. Програма практики

№ з/п	Види практичної роботи	Кількість годин
1	Практична робота з пацієнтами в поліклінічному відділенні з надання психіатричної допомоги	6
2	Практична робота з пацієнтами в стаціонарному психіатричному відділенні для пацієнтів з гострими психічними розладами	12
3	Практична робота з пацієнтами в стаціонарному психіатричному відділенні для пацієнтів з хронічними психічними розладами (паліативна допомога)	6
4	Практична робота з пацієнтами в стаціонарному психіатричному відділенні для пацієнтів наркологічного профілю	12
5	Практична робота з пацієнтами в стаціонарному психіатричному відділенні для дітей та підлітків	6
6	Практична робота з пацієнтами в поліклінічному психіатричному відділенні для дітей та підлітків	6
7	Практична робота з пацієнтами в стаціонарному психіатричному відділенні для військових	6

8	Практична робота з пацієнтами в приймальному відділенні психіатричної лікарні	6
	Всього	60

4. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСЮ

4.1. Перелік питань для підготовки з клінічної практики з психіатрії

- Соціально – гігієнічні аспекти збереження здоров'я лікаря психіатра.
- Основи організації психіатричної допомоги населенню.
- Загальна психопатологія. Оцінка психічного стану.
- Методи дослідження осіб з психічними розладами
- Органічні розлади психіки, включно із симптоматичними. Клініка, діагностика, лікування
- Шизофренія та хвороби шизофренічного спектру. Клініка, діагностика, лікування
- Афективні розлади. Клініка, діагностика, лікування. Визначення суїцидального ризику та його профілактика.
- Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади. Клініка, діагностика, лікування, профілактика
- Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними порушеннями та фізичними факторами. Розлади прийому їжі. Розлади сну неорганічної етіології. Сексуальна дисфункція. Післяпологові психічні розлади. Клініка, діагностика, лікування
- Розлади особистості та поведінки у зрілому віці. Клініка, діагностика, лікування
- Розлади психіки через вживання психоактивних речовин. Клініка, діагностика, лікування, профілактика
- Розлади психічної сфери внаслідок бойових дій. Клініка, діагностика, лікування
- Розлади психологічного розвитку, поведінки, емоцій дитячого і підліткового віку. Клініка, діагностика, лікування
- Невідкладні стани в психіатрії. Клініка, діагностика, лікування
- Гендерні питання та питання профілактики насильства

4.2. Перелік вмінь та практичних навичок з клінічної практики з психіатрії

4.2.1. Уміння

- оцінити при розпитуванні та одночасному спостереженні особливості поведінки, зовнішній вигляд, висловлювання пацієнта з оцінкою психічного

статусу;

- одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості про преморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори;

- використовувати стандартизовані діагностичні опитувальники та критерії класифікації психічних розладів;

- виявити особливості соматичного та неврологічного стану пацієнта;

- визначити необхідність у спеціальних методах дослідження (лабораторних та функціональних) та дати їм вірну інтерпретацію;

- встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз;

- за необхідності організувати та провести невідкладну допомогу;

- визначити показання до екстреної медичної допомоги: за наявності показів організувати переведення хворого до відділення інтенсивної терапії;

- організувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу;

- визначити показання для невідкладної госпіталізації;

- визначити показання для планової госпіталізації.

- при перебуванні пацієнта у стаціонарі застосувати весь комплекс заходів, необхідних для встановлення діагнозу, організувати відповідне лікування;

- обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби;

- використовувати уніфіковані клінічні протоколи та міжнародні настанови для вибору лікувальної тактики;

- оцінити прогностичне значення вкладу біологічних та психосоціальних факторів у перебіг та вислід хвороби;

- оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування;

- забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги;

- розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, в тому числі на фоні комплексної медикаментозної терапії;

- виявити ознаки тимчасової та стійкої, часткової чи повної втрати працездатності, визначити професійні обмеження;

- передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;

- оформляти необхідну медичну документацію, у тому числі в

електронних системах установ та ЕСОЗ;

- проводити профілактичні заходи для профілактики суїцидальної поведінки;
- спілкуватись з пацієнтами та їх оточенням з дотриманням етичних принципів та деонтологічних норм;
- використовувати комунікаційні навички у спілкуванні з колегами;
- виявляти і профілакувати насильницьку поведінку;
- проводити заходи дестигматизації людей з психічними розладами;
- проводити заходи з профілактики ментальних порушень.

4.2.2. Практичні навички

- Проведення діагностичного огляду особи з психічним розладом
- Написання розгорнутого психічного статусу пацієнта
- Складання консультативного висновку лікаря-психіатра
- Проведення психо-діагностичного дослідження з використанням стандартних психометричних тестів, стандартизованих діагностичних опитувальників та шкал та складання протоколу патопсихологічного дослідження
- Оцінка результатів лабораторних клініко-біохімічних досліджень
- Володіння практичними навичками надання допомоги пацієнту в стані кататонічного ступору/збудження
- Володіння практичними навичками надання допомоги пацієнту в стані маніакального збудження
- Володіння практичними навичками надання допомоги пацієнту в стані галюцинаторно-маячного збудження
- Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду
- Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії
- Призначення лікування згідно з клінічними протоколами та міжнародними настановами
- Проведення сеансу аутогенного тренування
- Оформлення медичної документації, в тому числі – електронної
- Проведення кризового психотерапевтичного втручання
- Визначення ознак алкогольного, наркотичного сп'яніння
- Надання невідкладної допомоги при передозуванні, потьмареннях свідомості та інших станах інших внаслідок інтоксикації чи залежності від психоактивних речовин (алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини, психотропні препарати)

4.3. Методи навчання

Наочні: використання стандартизованих діагностичних опитувальників, клінічних протоколів та алгоритмів лікування пацієнтів психіатричного профілю, міжнародних настанов.

Практичні методи: бесіда, наукова та навчальна дискусія, спостереження, клінічно-дослідні роботи, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу, індивідуальна та самостійна робота з курації хворих психіатричного профілю на клінічній базі кафедри, участь в проведенні клініко-психопатологічних та патопсихологічних обстежень психічно хворих, проведення діагностики відповідно до існуючих класифікацій, визначення тактики лікування та ведення пацієнтів. Оформлення медичної документації.

4.4. Методи контролю

4.4.1. Підсумковий контроль

До підсумкового контролю допускаються аспіранти, які виконали програму клінічної практики, мають належно оформлені звітні документи (звіт).

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді заліку в обсязі матеріалу, визначеного робочою програмою, у терміни, передбачені навчальним планом.

Підсумковий контроль проводиться у формі усного контролю і передбачає оцінку вмінь і практичних навичок визначених програмою (підрозділи 4.2.1, 4.2.2) і вирішення ситуаційних/ тестових завдань.

Оцінка з дисципліни (залік з клінічної практики)

Результати практики оцінюються за національною шкалою («зараховано» / «не зараховано») та шкалою ЄКТС.

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 122 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати аспірант за практику, становить 200. Мінімальна кількість балів, яку має отримати аспірант за практику, становить 122.

Критерії оцінювання під час проведення заліку:

Оцінка А (180-200) виставляється у випадку, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання відповів на всі поставлені екзаменаторами запитання з дисципліни у повному обсязі, може проілюструвати відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих несуттєвих неточностей.

Оцінка В (170-179,9) виставляється за умови, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені екзаменаторами запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.

Оцінка С (160-169,9) виставляється за умови, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені екзаменаторами запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, на додаткові питання здобувач відповідає вірно, але з неточностями і потребує навідних запитань. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.

Оцінка D (141-159,9) виставляється за умови, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре розуміє всі поставлені екзаменаторами запитання з дисципліни, відповідає добре, але потребує навідних запитань, може допускати окремі несуттєві помилки, при цьому відповіді на питання викладає правильно, але вони не є вичерпними, на додаткові питання здобувач відповідає правильно, але не вичерпно; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.

Оцінка Е (122-140,99) ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту поставлених екзаменаторами під час співбесіди запитань, виконав отримане завдання і продемонстрував задовільний рівень розуміння та вмінь. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням кількості допущених помилок.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
180-200	A
170-179,9	B
160-169,9	C
141-159,9	D
122-140,99	E
	FX
	F

У разі незадовільної оцінки або неможливості проходження практики з об'єктивних причин здобувачу надається можливість повторного її проходження у встановленому порядку.

5. Рекомендована література

1. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про психіатричну допомогу» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>).
2. Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>).
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>).
4. Закон України від 04.04.1996 № 123/96-ВР «Про лікарські засоби».
5. Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ».
6. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» 1995, № 10
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. № 333 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я».
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 квітня 2016 р. № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних

речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку».

9. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07.08.2015 № 494 «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

10. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200 «Про затвердження Порядку проведення замісної підтримувальної терапії хворих з опіоїдною залежністю».

11. Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України 09.11.2015 № 1452/735 «Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції».

12. Наказ МОЗ України від 19.07.2005 № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

13. Наказ МОЗ України від 07.12.2023 № 2085 "Про затвердження Порядку надання психіатричної допомоги в стаціонарних умовах"

14. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 651 від 18.04.2022 року «Про затвердження Порядку проведення попередніх, періодичних та позачергових психіатричних оглядів, у тому числі на предмет вживання психоактивних речовин»;

15. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1400 від 04.08.2022 року «Про внесення змін до Порядку проведення попередніх, періодичних та позачергових психіатричних оглядів, у тому числі на предмет вживання психоактивних речовин»;

16. Психіатрія і наркологія: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / Г.Т. Сонник, О.К. Напресенко, А.М. Скрипніков та ін.; за ред. О.К. Напресенка. — 3-є вид., випр. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017, ISBN: 978-617-505-559-5

17. Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів). / Дзюб Г. К., Кузнецов В. М., Нестерчук Н. В. / К., 2010. — 190 с.

18. Наркологія: Національний підручник : за редакцією проф. І.К.Сосіна, доц. Ю.Ф. Чуєва. – Харків : Колегіум, 2014. – 1500 с.
19. Медицина невідкладних станів: Швидка і невідкладна медична допомога: Підручник / За ред. І.С. Зозулі. Розділ: Невідкладна допомога в психіатрії. Кузнецов В.М.— К.: ВСВ "Медицина", 2012. — 728 с.
20. Мішесв В.Д., Михайлов Б.В., Гриневич Є.Г., Омелянович В.Ю. Клініка, діагностика і лікування розладів психічної сфери внаслідок бойових дій. Навчальний посібник. Київ -2022, с. 136
21. Клінічна суїцидологія (за ред.. Л.М. Юр'євої, Н.О. Марути, І.В. Лінського). - Харків, Видавець Строков Д.В., 2020. – 302 с.
22. Медична психологія: в 2 х томах. Загальна медична психологія (ред. Г.Я. Пилягіна) Вінниця: Нова книга, 2020. – Т.1. – 288 с.
23. Медична психологія: в 2 х томах. Загальна медична психологія (ред. Г.Я. Пилягіна) Вінниця: Нова книга, 2020. – Т.2. – 496 с.
24. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика) (за ред.. П.В. Волошина, Н.О. Марути). - Харків, Видавець Строков Д.В., 2016. – 335 с.
25. Дональд В. Блек, Ненсі К. Андреасен. Вступ до психіатрії: 7-е видання: навч. посіб. Медицина, 2024. 615 с.
26. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Невідкладна допомога в психіатрії: монографія: Вид-во Медкнига, 2019. 168 с.
27. Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник. — 2-е видання: Вид-во Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2023. 344с.
28. Хаустова О.О., Чабан О.С. Практична психосоматика: діагностичні шкали: навчальний посібник. 2021. 200с.
29. Чабан О.С., Хаустова О.О. Практична психосоматика: Тривога: навчальний посібник: Київ- Медкнига. 2022. 114с.
30. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Психічні розлади воєнного часу: монографія: Київ - Медкнига. 2023. 232с.
31. Чабан О.С. Практикум з підвищення стресостійкості та розширення адаптаційних можливостей організму: ТОВ «Доктор Медіа-Груп», 2024. 140с.
32. Мішиєв В.Д., Михайлов Б.В., Гриневич ЄГ., Омелянович В.Ю., за редакцією Мішиєва В.Д. МКХ – 11. Розділ VI: Психічні і поведінкові розлади та порушення нейропсихічного розладу. Статистична класифікація: ТОВ «Професійні видання». 2023. 285с.

- 33.Горбунова В., Засекіна Л., Плевачук О. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5 від Американської психіатричної асоціації/ пер. З англ. Лизак О., Прокопович М.: Галицька Видавнича спілка. 2023. 536с.
- 34.Карманное руководство к МКБ-10: классификация психических и поведенческих расстройств с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями (Под ред. Дж. Купера / Пер. с англ. Д. Полтавца.– К.: Сфера, 2000.– 464с.
- 35.Дональд В. Блек, Ненсі К. Андреасен; науковий редактор перекладу Ганна Кожина (переклад Introductory Textbook of Psychiatry, Seventh Edition публікується відповідно до угоди з American Psychiatric Association) с: 615 ISBN: 978-617-505-949-4
- 36.Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навчальний посібник /ВСВ «Медицина». 2025, с: 151 ISBN: 978-617-8347-03-1
- 37.Психіатрія та психотерапія: інтенсивний курс: 10-е видання / за заг. ред. Клауса Ліба/ВСВ «Медицина». 2025, с: 623 ISBN: 978-617-505-990-6
- 38.Психіатрія та наркологія Григорій Сонник, Андрій Скрипніков: навчальний посібник /ВСВ «Медицина». 2021, с: 224. ISBN: 978-617-505-840-4
- 39.Тривоги, травми та обсесивно-компульсивні розлади: посібник Американської психіатричної асоціації: 3-є видання / за ред. Наомі М. Саймон, Еріка Голландера, Барбари О. Ротбаум, Дена Дж. Стайна/ВСВ «Медицина». 2025, с: 856 978- ISBN: 617-505-981-4
- 40.Основи психофармакології: 5-те видання Стівен Стал / Видавництво: ГЕОТАР-Медіа, 2021, с: 656, ISBN: 978-5-9704-5713-9
- 41.Психіатрія: текст і кольорові ілюстрації: 3-є видання / Леслі Стівенс, Ієн; науковий редактор українського видання Лілія Животовська/ВСВ «Медицина». 2025, с: 134. ISBN: 978-617-505-999-9
- 42.Основи психофармакології: 5-те видання Стівен Стал / Видавництво: ГЕОТАР-Медіа, 2021, с: 656, ISBN: 978-5-9704-5713-9
- 43.Психіатрія: текст і кольорові ілюстрації: 3-є видання / Леслі Стівенс, Ієн; науковий редактор українського видання Лілія Животовська/ВСВ «Медицина». 2025, с: 134. ISBN: 978-617-505-999-9
- 44.Clark LA, Cuthbert B, Lewis-Fernandez R, etal. Three Approaches to Understanding and Classifying Mental Disorder: ICD-11, DSM-5, and the National Institute of Mental Health's Research Domain Criteria (RDoC). Psychol Sci Public Interest. 2017;18(2):72-145. doi:10.1177/1529100617727266.
- 45.Kamyar Keramatian, M.D., F.R.C.P.C., Nellai K. Chithra, M.B.B.S., M.D., Lakshmi N. Yatham, M.B.B.S., F.R.C.P.C. The CANMAT and ISBD Guidelines

- for the Treatment of Bipolar Disorder: Summary and a 2023 Update of Evidence. *Focus* 2023; 21:344–353; doi: 10.1176/appi.focus.20230009
46. Reed GM, First MB, Kogan CS, et al. Innovations and changes in the ICD-11 classification of mental, behavioral and neuro develop mental disorders. *World Psychiatry*. 2019;18(1):3-19. doi:10.1002/wps.20611.
 47. First MB, Reed GM, Hyman SE, Saxena S. The development of the ICD-11 Clinical Descriptions and Diagnostic Guidelines for Mental and Behavioral Disorders. *World Psychiatry*. 2015;14(1):82-90. doi:10.1002/wps.20189.
 48. Reed GM, Drescher J, Krueger RB, et al. Disorders related to sexuality and gender identity in the ICD-11: revising the ICD-10 classification based on current scientific evidence, best clinical practices, and human rights considerations. *World Psychiatry*. 2016;15(3):205-221. doi:10.1002/wps.20354.
 49. Sadler J. Values in psychiatric diagnosis and classification. In: Fulford KW, Davies M, Gipps R, et al. *The Oxford handbook of philosophy and psychiatry*. P. 1344, Oxford University Press; 2015. ISBN 978-0198744252
 50. American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Fifth ed.)*. Arlington, VA: American Psychiatric Publishing. pp. 5–25. ISBN 978-0-89042-555-8.
 51. Kaplan & Sadock's Synopsis Of Psychiatry. Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry; 11th ed. Wolters Kluwer. 2015.
 52. Schatzberg AF, DeBattista C. *Manual of Clinical Psychopharmacology*. 8th ed. Washington DC: American Psychiatric Publishing Inc; 2015. ISBN: 978-1615372300
 53. American Psychiatric Association *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition (DSM-5)*. 2013. 947c.
 54. S. Leucht, A. Cipriani, L. Spineli, D. Mavridis, D. Orey, F. Richter, M. Samara, C. Barbui, R.R. Engel, J.R. Geddes, W. Kissling, M.P. Stapf, B. Lassig, G. Salanti, J.M. Davis COMPARATIVE EFFICACY AND TOLERABILITY OF 15 ANTIPSYCHOTIC DRUGS IN SCHIZOPHRENIA: A MULTIPLE-TREATMENTS META-ANALYSIS. *Lancet* 2013 Apr 14;382(9896):951-62. doi: 10.1016/S0140-6736(13)60733-3. Epub 2013 Jun 27.
 55. Comparative efficacy and acceptability of 21 antidepressant drugs for the acute treatment of adults with major depressive disorder: a systematic review and network meta-analysis
Andrea Cipriani, MD^{a,b} andrea.cipriani@psych.ox.ac.uk · Prof Toshi A Furukawa, MD^{d,†} · Georgia Salanti, PhD^{e,†} · Anna Chaimani, PhD^{f,g,h} · Lauren Z Atkinson, MSc^{a,c} · Yusuke Ogawa, MD^d · et al. *The lancet* Volume 391, Issue 10128 P1357-1366 April 07, 2018

56. Comparative effectiveness of long-acting antipsychotics: issues and challenges from a pragmatic randomised study G. Ostuzzi* and C. Barbui Department of Public Health and Community Medicine, Section of Psychiatry, University of Verona, Verona, Italy. *Epidemiology and Psychiatric Sciences* (2016), 25, 21–23. © Cambridge University Press 2015 doi:10.1017/S2045796015000980
57. Comparative efficacy and tolerability of 32 oral and long-acting injectable antipsychotics for the maintenance treatment of adults with schizophrenia: a systematic review and network meta-analysis. Johannes Schneider - Thoma MD ^a, Konstantina Chalkou MSc ^b, Carola Dörries MD ^a, Irene Bighelli PhD ^a, Anna Ceraso MD ^c, Maximilian Huhn MD ^{a d}, Spyridon Sifakis MD ^a, Prof John M Davis MD ^{e f}, Prof Andrea Cipriani PhD ^{g h}, Prof Toshi A Furukawa MD ^{i j}, Georgia Salanti PhD ^b, Prof Stefan Leucht MD ^a *The Lancet* Volume 399, Issue 10327, 26 February–4 March 2022, Pages 824–836
58. 60 years of placebo-controlled antipsychotic drug trials in acute schizophrenia: Meta-regression of predictors of placebo response Stefan Leucht, MD, Anna Chaimani, PhD, Claudia Leucht, MD, Maximilian Huhn, MD, Dimitris Mavridis, PhD, Bartosz Helfer, MSc, Myrto Samara, MD, Andrea Cipriani, MD, PhD, John R Geddes, MD, Georgia Salanti, PhD, John M. Davis, MD <https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:f77b1b59-d8df-4955-b863-e0e6ca19e85a/files/ma5fae3bf6b1eb68194ce91b20df32cc3>
59. A network meta-analysis of efficacy, acceptability, and tolerability of antipsychotics in treatment-resistant schizophrenia August 2023. *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience* 274(4):1–12 DOI:10.1007/s00406-023-01654-2
60. Zaccoletti D., Mosconi C., Gastaldon C. et al. (2025) Comparison of antidepressant deprescribing strategies in individuals with clinically remitted depression: a systematic review and network meta-analysis. *Lancet Psychiatry*, 13(1): 24–36. doi: 10.1016/S2215-0366(25)00330-X.
61. Henssler J., Schmidt Y., Schmidt U. et al. (2024) Incidence of antidepressant discontinuation symptoms: a systematic review and meta-analysis. *Lancet Psychiatry* 11(7): 526–535. doi: 10.1016/S2215-0366(24)00133-0. (www.umj.com.ua/uk/publikatsia-272017-viznachennya-optimalnogo-rezhimu-vidmini-antidepressantiv-metaanaliz)
62. The American Psychiatric Association Practice Guideline for the Treatment of Patients With Borderline Personality Disorder./ American Psychiatric Association Publishing. 2025 c:90 ISBN:9780890427095
63. Science Over Stigma: Education and Advocacy for Mental Health Деніел Б. Морхед / American Psychiatric Association Publishing. 2021 c:216 ISBN: 9781615373079

64. The SCID-D Interview: Dissociation Assessment in Therapy, Forensics, and Research Марлен Штайнберг / American Psychiatric Association Publishing. 2023 с:194 ISBN: 9781615373420
65. Schatzberg's Manual of Clinical Psychopharmacology Алан Ф. Шацберг, Чарльз ДеБаттіста / American Psychiatric Association Publishing. 2024 с:836. ISBN: 9781615375349
66. DSM-5-TR® Handbook of Differential Diagnosis Майкл Б. Ферст/ American Psychiatric Association Publishing. 2024 с:388. ISBN: 9781615373598
67. The American Psychiatric Association Practice Guideline for the Treatment of Patients with Eating Disorders./ American Psychiatric Association Publishing. 2023 с:114 ISBN:9780890425848
68. Laboratory Medicine in Psychiatry and Behavioral Science Сандра А. Якобсон./ American Psychiatric Association Publishing. 2023 с:750 ISBN: 9781615374502
69. Applied Epigenetics for Mental Health Professionals Кайл Ратледж, Оноріо де Едех./ American Psychiatric Association Publishing. 2024 с:192 ISBN: 9781615374137
70. Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder: A Clinical Guide to Diagnosis and Treatment for Health and Mental Health Professionals Ларрі Б. Сільвер./ American Psychiatric Association Publishing. 2003 с:262 ISBN: 9781585621316
71. Understanding and Treating Adults With Attention Deficit Hyperactivity Disorder Брайан Б. Дойл./ American Psychiatric Association Publishing. 2006 с:354 ISBN: 9781585622214

Інформаційні ресурси

Інформаційні ресурси

1. <http://www.library.gov.ua/>
2. <http://www.cochranelibrary.com/>
3. <https://www.vnmu.edu.ua/departament/departament/65>
4. library.vnmu.edu.ua
5. <https://bestpractice.bmj.com/specialties?region=gb>
6. <https://www.wolterskluwer.com/en/solutions/uptodate>
7. <https://www.uptodate.com/contents/society-guideline-links-health-concerns-following-a-disaster?fbclid=IwAR104iWv9FnzXCyaqS3g8gfJLmTKq3r9MYhqggKGX8N0AT4HKHBZAFU2RMc>

8. <https://dntb.gov.ua/bentham-science?fbclid=IwAR1hkDxkFfatzVbtHfDMCwy1Hdv00XINCiCuOlhTbvJQe-fgjbs8zeUQUQ>
9. <https://oersi.org>
10. <https://www.cambridge.org/core/browse-subjects>
11. <https://medic-ally.de/uk/>

Додаток

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМ. М.І. ПИРОГОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«__»____ 20__р.

Звіт

про проходження практики за спеціальністю

здобувача ступеня доктора філософії

(прізвище, ім'я, по батькові)

(галузь знань, спеціальність)

Місце проходження практики _____

Керівник практики _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Рік

Звіт практики

За період практики було виконано (стислий опис змісту практики за спеціальністю):

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

Практика за спеціальністю

[illegible]

Відгук та оцінка роботи аспіранта на практиці
(заповнює керівник структурного підрозділу бази практики)

Посада, прізвище, ім'я, по батькові

Печатка бази практики

Підпис

“ ” 20 p.

Відгук та оцінка роботи аспіранта на практиці
(заповнює керівник практики від Університету – науковий керівник)

Посада, прізвище, ім'я, по батькові

Підпис

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

Дата складання заліку “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Оцінка: за національною шкалою _____

Оцінка: за шкалою ECTS _____

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник (керівник практики) _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р.